

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

БАГАТОАСПЕКТНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІФОНІЇ У МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ

Хан Ле

Університет Ушинського, Україна-Китай

Поняття поліфонії в мистецькій освіті зазвичай асоціюється з багатоголоссям в музиці. Саме у такому контексті поняття поліфонії переважно застосовується в музичній освіті: як музичний жанр, як засіб музичної виразності, як різновид музичного мислення тощо. Поліфонія також є навчальною дисципліною, котра систематизує знання студентів щодо поліфонічної музики, її канонів створення, виконання, сприйняття. У навчальних планах підготовки вчителя музики поліфонія як дисципліна викладається не в усіх ВНЗ.

Якщо виконання поліфонії як фортепіанного твору є необхідною вимогою у виконавській підготовці майбутнього вчителя, то на теоретичному рівні знання з поліфонії не є обов'язковими. Відсутність відповідної дисципліни компенсується тою інформацією, яка надається викладачам навчання гри на музичному інструменті.

Між тим, поліфонія як термін, що позначає багатозвучність в прямому смислі, має й опосередкований смисл: багатоплановість, багат шаровість, навіть, багатоаспектність.

Відомо, що термін «поліфонія» став активно застосовуватися вже у XX столітті, зокрема в галузі мистецтва такими митцями, як-от: С. Ейзенштейн, В. Мейерхольд. Науковці В. Ландсбергіс, З. Лісса, М. Шинкарьова використовують поняття «поліфонія» як метафору, послуговуючись нею під час аналізу творів мистецтва, зокрема, живопису, хореографії, театрального та кіномистецтва. Особливо актуальним цей термін стає для аналізу літературних творів, що підтверджується працями М. Бахтіна.

Як пише М. Сибірякова-Хіхловська, метафору «поліфонія» застосовано для пояснення процесу і результату діалогічних відносин (М. Бахтін), принципу існування культури (В. Біблер, О. Кривцун, О. Чукуров, Е. Левінас) [1, с. 4].

Традиційно у підготовці майбутніх учителів музики поліфонія застосовується в строго музикознавчому контексті. Між тим, наявність спеціалізації з художньої культури актуалізує застосування поліфонії як поняття, що позначає різноманітні лінії розкриття художньої ідеї, діалог смислу та образу в різних видах мистецтва. Це спонукає застосовувати поняття «поліфонія» більш науково обґрунтовано, а не виключно як метафору.

Мова йде про педагогічний потенціал цього поняття, який може бути застосований для формування у майбутніх учителів музики уявлень щодо діалогу культур (полікультурний аспект поліфонії), діалогу смислів (герменевтичний аспект поліфонії), розуміння полілогічного контексту поліфонічних творів (виконавсько-інтерпретаційний контекст), методичних умінь щодо врахування думок та уявлень учнів під час обговорення художніх образів творів, що створює своєрідну конструкцію «поліфонії» сприйняття художньої картини світу (аспект «діалогової стратегії педагогічної діяльності», за О. Рудницькою).

Такий широкий погляд на застосування поліфонії як поняття, що позначає своєрідний феномен різних видів мистецтва не звучує розуміння поліфонії як суто музичного явища. Навпаки, фахова компетентність майбутніх учителів лише збагачується завдяки такому багатоаспектному розумінні цього феномену.

Між тим, оскільки дисципліна «Поліфонія» не завжди включається у навчальні робочі плани, значення виконавської підготовки щодо засвоєння поліфонічних явищ лише підсилюється.

У виконавській підготовці щодо засвоєння поліфонічної музики студентами, зазвичай обмежується вивченням творів барочного стилю. Інколи, викладачі звертаються й до поліфонічних творів Д. Шостаковича, Р. Щедріна, П. Хіндеміта. Значущість поліфонічної спадщини Й. С. Баха важко переоцінити. Але поліфонія має в музиці й певний стильовий аспект розвитку, на який не так ретельно звертається увага у навчальному процесі.

Зазначений нами стильових аспект вивчення поліфонії може бути здійснений більш ефективно саме на основі застосування широкого смислу поняття «поліфонія» та перенесення його на процес навчання гри на фортепіано.

Література

1. Сибірякова-Хіхловська М. І. Формування досвіду сприйняття поліфонії у майбутніх учителів музики : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук спец. 13.00.02 – теорія і методика музичного навчання та виховання / М. І. Сибірякова-Хіхловська. – К., 2007. – 19 с.